

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst («Službene novine Zeničko-dobojskog kantona», broj 7/10), Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na prijedlog Ministarstva za privredu, na nastavku 111. sjednice, održanom 24.05.2013. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK
o usvajanju Bilansa energetske potrebe
Zeničko - dobojskog kantona za 2013. godinu

I.

Usvaja se Bilans energetske potrebe Zeničko - dobojskog kantona za 2013. godinu

II.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/13
Datum, 24.05.2013. godine
Z e n i c a

PREMIJER

mr.sci. Fikret Plevljak, dipl.ing.

DOSTAVLJENO:
1x Ministarstvo za privredu,
1x a/a.

**BILANS ENERGETSKIH POTREBA
ZENIČKO - DOBOJSKOG KANTONA
ZA 2013. GODINU**

Zenica, april, 2013. godine

UVOD

Energetska politika se usvaja na Federalnom nivou i nadležnost je Federacije Bosne i Hercegovine.

Cilj ovog dokumenta jeste prikazati neophodne elemente i pokazatelje Bilansa energetske potrebe Kantona za 2013. godinu (u daljem tekstu: Bilans), uključujući energetske pokazatelje ostvarenja Bilansa u prethodnoj, 2012. godini.

Osnovu za izradu Bilansa čine Bilans energetske potrebe Federacije Bosne i Hercegovine za 2013. godinu, zatim, kvalitativni i kvantitativni energetske pokazatelji, a predstavljaju sintezu podataka dobivenih od energetske, industrijske i drugih subjekata, rudnika uglja, carinskih organa, uvoznika naftnih derivata, te učinjenih analiza i procjena.

Bilans obuhvata osnovne vrste energije i energenata, i to:

- električna energija,
- ugalj,
- naftni derivati i
- prirodni gas.

Ostali konvencionalni izvori energije, kao i energija iz obnovljivih izvora, izuzimajući hidroenergiju, još uvijek nisu dovoljno istraženi i nisu posebno analizirani.

Ovakav Bilans je parcijalna energetska analitika koja još uvijek ne prati u cjelosti energetske tokove (primarna energija, energetske transformacije i finalna energetska potrošnja), te zato ovi podaci služe samo za praćenje rada energetske privredne subjekata (rudnici uglja, elektroprivredna preduzeća) i snabdjevača uvoznim energentima (naftni derivati i prirodni gas).

Proizvodnja

U energetske bilansu Zeničko-dobojskog kantona proizvodnja se prvenstveno odnosi na domaći energetske resurs – ugalj .

Od deset rudnika uglja (mrki i lignit) u Federaciji Bosne i Hercegovine, tri rudnika mrkog uglja su na području Zeničko-dobojskog kantona, a to su RMU “Kakanj”d.o.o. Kakanj, RMU “Zenica”d.o.o. Zenica i RMU “Breza”d.o.o Breza.

Na području Zeničko-dobojskog kantona izgrađena je jedna mini hidrocentrala “Bistričak” instalisane snage 1,3 MW.

Jedna od dvije termoelektrane u Federaciji Bosne i Hercegovine instalisana je na području Kantona, u Kaknju, gdje se, pored električne energije, proizvodi i toplotna energija, i tehnološka para.

Pored toga, “Natron Hayat”d.d. Maglaj vrši proizvodnju električne energije za vlastite potrebe u okviru vlastitih proizvodnih kapaciteta.

Uvoz

U energetske bilansu Zeničko-dobojskog kantona uvozom su obezbjeđeni prirodni gas i derivati nafte.

Potrošnja

Ugalj se najvećim dijelom transformira u električnu energiju, a pored toga u toplotnu energiju, te za potrebe industrije i široke potrošnje.

Električna energija se isporučuje distributivnim preduzećima, te direktnim potrošačima.

Derivati nafte isporučuju se rudnicima, termoelektrani, industrijskim postrojenjima i distributerima.

Prirodni gas se isporučuje distributeru u Zeničko-dobojskom kantonu, to je "Visokogas"d.d. Visoko, te potrošačima direktno priključenim na gasovod, a na području Zeničko-dobojskog kantona su "Arcelor Mittal"d.d. Zenica, "IGM"d.d. Visoko, Tvornica cementa "Kakanj"d.d. Kakanj i "CIMOS"d.d. Zenica.

U toku 2009. godine usvojen je dokument "Strateški plan i program razvoja energetske sektora Federacije BiH".

Ovim dokumentom su identificirana i analizirana aktuelna pitanja i promjene koje mogu uticati na energetske potrebe i potrošnju energije u okruženju i Svijetu, kao i mogućnost povratnog uticaja tih promjena na energetske sektor Bosne i Hercegovine i FBiH.

1. ELEKTRIČNA ENERGIJA

1.1. Pokazatelji za 2012. godinu i plan za 2013. godinu

U tabelama 1.1. i 1.2. dat je pregled planiranih i ostvarenih količina električne energije, odnosno, potrošnja u Kantonu u 2012. godini i plan potreba za 2013. godinu, kao i proizvodnja u termoelektranama "Kakanj" i "Natron-Hayat";

Tabela 1.1. Realizacija i plan proizvodnje i potrošnje električne energije

Električna energija	Plan 2012. [GWh]	Realizacija 2012. [GWh]	Real. '12. Plan '12.	Plan 2013. [GWh]	Odnos Plan '13. Real. '12.
Proizvodnja	2.548,53	2.634,72	1,033	2.537,33	0,963
Potrošnja	723,209	688,329	0,951	721,101	1,047

Izvor: JP „Elektroprivreda BiH” d.d. „Elektrodistribucija Zenica” Zenica

1.2. Realizacija planiranog u 2012. godini

Elektro-energetski sistem je na području Zeničko - dobojskog kantona u 2012. godini funkcionisao stabilno, kako u oblasti proizvodnje, tako i u oblasti prijenosa i distribucije električne energije. Zahvaljujući tome omogućeno je kontinuirano snabdjevanje električnom energijom.

Tehničko-tehnološki uslovi za dalji rast proizvodnje objektivno postoje, ali u najvećoj mjeri zavise o mogućnostima isporuke i potreba (potrošnje) električne energije.

Snabdjevenost tržišta, odnosno, potrošača električnom energijom, tokom cijele prethodne godine bila je zadovoljavajuća i u skladu sa potrebama.

1.3. Plan potreba u 2013. godini

Na području Zeničko-dobojskog kantona, u 2013. godini, planirano je predati potrošačima količine električne energije u iznosu 721,101 [GWh].

Prilikom izrade Bilansa za 2013. godinu u Federaciji Bosne i Hercegovine osnovno polazište predstavlja zadovoljenje očekivane potrošnje električne energije na području Federacije, a time i na području Zeničko-dobojskog kantona. Planiranim sanacionim i rehabilitacionim radovima proizvodnih kapaciteta u prethodnim godinama obezbjeđeni su uslovi da se, u okviru realnih mogućnosti, planira na optimalan način rad elektro-energetskog sektora.

Vlada Federacija Bosne i Hercegovine je, u cilju dugoročnog osiguranja električne energije u Federaciji, donijela Odluku kojom se utvrđuje javni interes za izgradnju šest termoelektrana, 16 hidroelektrana i šest vjetroelektrana.

Riječ je o termoelektranama: Tuzla, blok 7 /450 MW/, TE Bugojno 300 MW.

Na području Zeničko-dobojskog kantona planirano je KAKANJ /blok 8/ 300 MW; Kakanj /kombi ciklus/ 100 MW .

Kad su hidroelektrane u pitanju, to su: Ustikolina, Unac (Rmanj Manastir), Vrilo, Kabičić, Vrhpolje, Glavatičevo, Bjelimići, Čaplje, Han Skela, Vinac, Babino Selo, Ugar Ušće, Vrletna Kosa, Ivik i PHE Bjelimići.

Na području Zeničko-dobojskog kantona planirano je HE Kruševo sa HE Zeleni vir (instalirane snage (9,75+2,13) MW) u Olovu, i HE Vranduk u Zenici (instalirane snage 19,56 MW).

Tabela 1.2. Realizirana proizvodnja i potrošnja u 2012. godini i planirana proizvodnja i potrošnja u 2013. godini

		PLAN 2012.godina [GWh]	REALIZACIJA 2012. godina [GWh]	Reali. '12. Plan '12.	PLAN 2013.godin [GWh]	Plan '13. Real. '12.	
PROIZVODNJA	TE KAKANJ	2.403,500	2.487,200	1,0350	2.386,100	0,959	
	TE NATRON HAYAT	145,030	147,520	1,017	151,230	1,025	
UKUPNO		2.548,530	2.634,720	1,033	2.537,330	0,963	
POTROŠNJA	INDUSTRIJA	209,041	184,444	0,882	189,089	1,025	
	DOMAĆINSTVA	372,712	361,282	0,969	378,656	1,048	
	PO OPĆINAMA	BREZA	5,284	5,214	0,986	5,745	1,101
		DOBOJ - JUG	5,169	4,867	0,941	5,707	1,172
		KAKANJ	13,633	13,809	1,012	14,107	1,021
		MAGLAJ	6,978	6,725	0,963	7,327	1,089
		OLOVO	3,694	3,841	1,039	4,257	1,108
		TEŠANJ	21,428	24,056	1,122	26,888	1,117
		USORA	0	0	0	0	0
		VAREŠ	2,584	2,385	0,923	2,429	1,018
		VISOKO	16,163	17,318	1,071	18,813	1,086
		ZAVIDOVIĆI	10,634	9,998	0,940	11,262	1,126
		ZENICA	54,368	52,936	0,973	55,313	1,044
		ŽEPČE	1,521	1,454	0,956	1,509	1,037
UKUPNO:		723,209	688,329	0,951	721,101	1,047	

Izvor: "Elektroprivreda BiH" d.d. „Elektrodistribucija Zenica“ Zenica, TE „Kakanj“ i TE „Natron Hayat“

Napomena 1: U stavci „industrija“ sadržana je potrošnja svih kategorija osim kategorije „domaćinstva“.

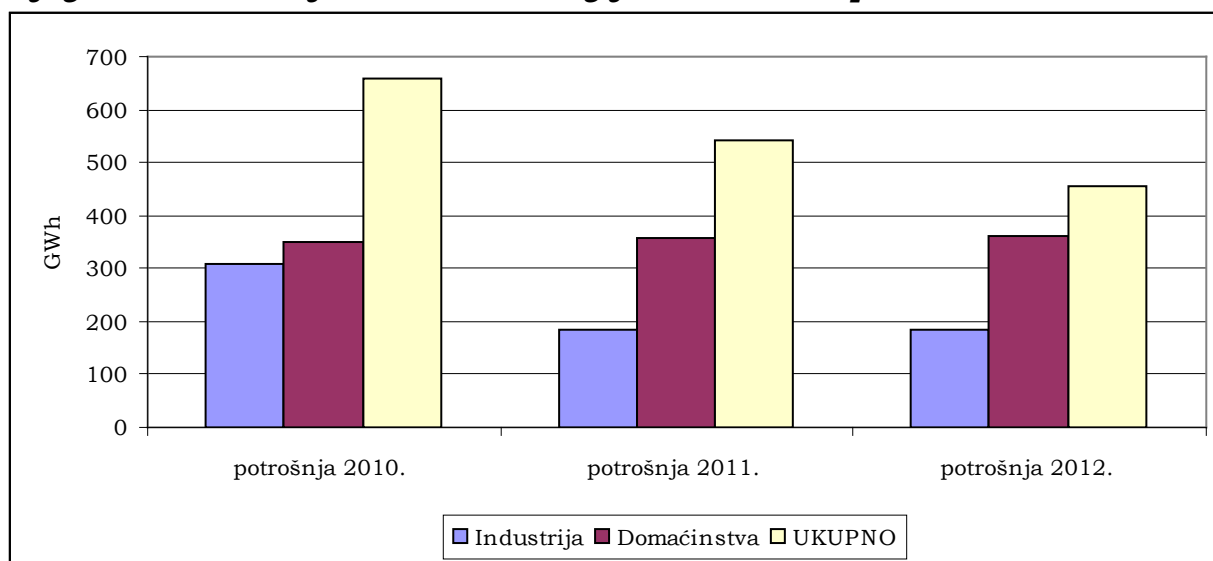
Napomena 2: Općina Usora pripada Elektroprivredi HZ HB, ali nismo dobili podatke.

Napomena 3: Prikazane vrijednosti u tabeli što se odnose na proizvodnju električne energije u TE „Kakanj“ i TE „Natron-Hayat“ podrazumjevaju energiju što je Podružnica „Elektrodistribucija Zenica“ preuzima i distribuira;

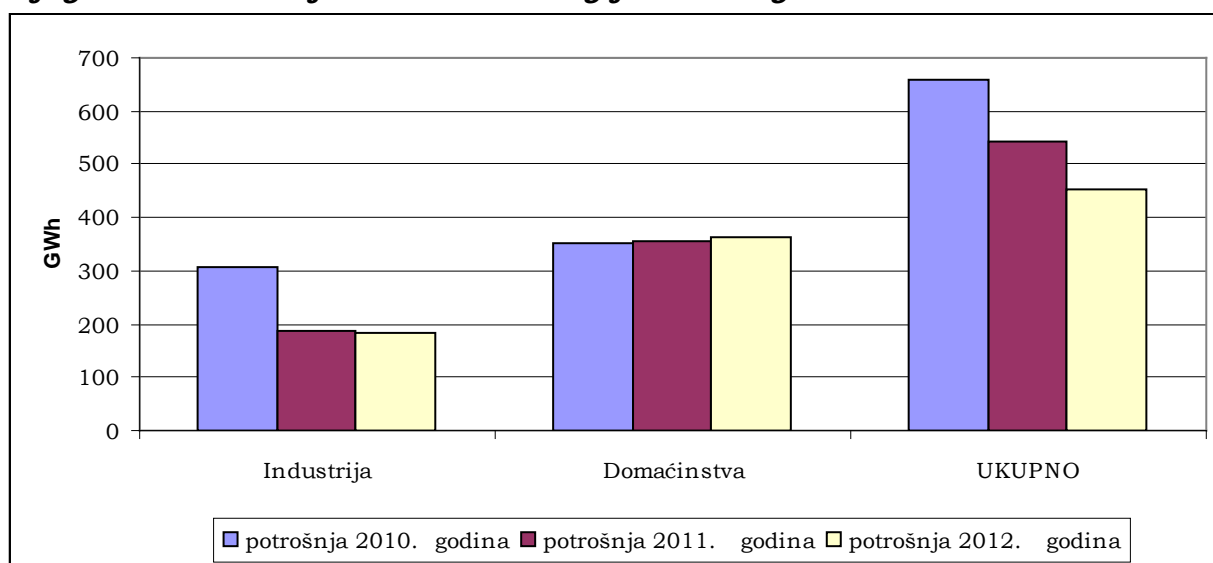
1.3. Upoređivanje potrošnje električne energije [GWh]

sektor	potrošnja 2010. godina	potrošnja 2011. godina	potrošnja 2012. godina	odnos potrošnja 2012.god. potrošnja 2011.god.
Industrija	307,863	185,501	184,444	0,994
Domaćinstva	351,561	356,939	361,282	1,012
UKUPNO	659,424	542,440	454,726	0,838

Dijagram 1. Potrošnja električne energije shodno vrsti potrošača

Dijagram 2. Potrošnja električne energije shodno godinama

1.4. Uslovi i mjere za realizaciju planiranog

Obzirom na provedene aktivnosti na izgradnji, sanaciji i održavanju objekata prijenosne i distributivne mreže i ostvaren visok stepen pogonske spremnosti elektrana i dalekovoda, prema Bilansu energetske potrebe Federacije Bosne i Hercegovine za 2013. godinu, nastavlja se modernizacija u daljem osposobljavanju sistema upravljanja, kao i sistema veza.

Sljedeće aktivnosti su usmjerene ka smanjenju tehničkih gubitaka vlastite potrošnje, ali i sprječavanju neovlaštene potrošnje.

U proizvodnji električne energije u Federaciji Bosne i Hercegovine elektro-privredni subjekti bi trebali koordinirano nastupati na međunarodnom tržištu električne energije i ostvarivanja povoljnijih cijena i sklapanja najpovoljnijih aranžmana kako bi se izbjegli negativni efekti po Federaciju BiH, a to bi značilo pozitivan trend i u Zeničko-dobojskom kantonu.

Posebno je izražena potreba pružanja stručne pomoći na izradi programa, odnosno, elaborata o upravljanju energijom i vršnom snagom u proizvodnom procesu.

2. UGALJ

2.1. Pokazatelji za 2012. godinu i plan za 2013. godinu

Zakon o rudarstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj:26/10) i Zakon o geološkim istraživanjima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br.09/10) jednoobrazno uređuju ovu oblast na cijelom teritoriju Federacija BiH. Do tada radilo se po uredbama sa zakonskom snagom što su objavljene i stupile na snagu 1993. godine.

Rješenja iz oba zakona obezbjedila su preduslove za donošenje Kantonalnih zakona i više od 95 podzakonskih akata kojim će se zamijeniti prevaziđeni pravilnici koji su još u primjeni, a velika većina njih datira još od 1954. godine).

Novi podzakonski akti/pravilnici pripremaju se u skladu sa direktivama Evropske unije, što će, posebno za rudnike s podzemnom eksploatacijom, imati veliki značaj u povećanju stepena kolektivnih mjera zaštite na radu.

Zakon o geološkim istraživanjima Zeničko-dobojskog kantona objavljen je u u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“, broj:8/12 od 05.06.2012. godine, a Zakona o rudarstvu Zeničko-dobojskog kantona u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“, broj:10/12 od 09.07.2012. godine.

U toku 2009. godine Vlada Federacije je donijela Odluku o prijenosu udjela Federacije Bosne i Hercegovine u rudnicima uglja u Federaciji BiH na JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo u cjelokupnom iznosu, pa je tako sada svaki rudnik uglja na području Kantona Zavisno društvo u okviru JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo, sa svim pravima i obavezama navedenog statusa.

U Tabeli 2.1. dat je pregled planiranih/ostvarenih količina uglja po rudnicima u Kantonu u 2012. godini i plan proizvodnje za 2013. godinu.

RUDNIK MRKOG UGLJA	2012. godina				2013. godina		Plan '13. Real. '12.
	Planirana proizvodnja [t]	Realizovana proizvodnja [t]	Real. '12. Plan '12.	Ostvarena Isporuka TE [t]	Planirana proizvodnja [t]	Plan isporuke TE [t]	
“KAKANJ	1.134.000,0	1.163.977,0	1,026	1.146.252,0	1.156.000,0	1.150.000,0	0,993
“ZENICA”	384.600,0	337.214,4	0,876	128.584,8	400.500,0	180.000,0	1,187
“BREZA”	450.000,0	472.338,8	1,049	443.324,0	500.000,0	455.000,0	1,058
UKUPNO	1.968.600,0	1.973.530,0	1,002	1.718.160,8	2.056.000,0	1.785.000,0	1,041

Izvor: Rudnici mrkog uglja na području Kantona

Napomena: Proizvodnja uglja je izražena u toni rovnog uglja, a isporučene količine termoelektranama su izražene u tonama komercijalnog uglja.

Upoređivanjem ukupno iskopanih količina uglja u 2012. godini i planiranim količinama u 2013. godini bilježimo, približno, isti obim.

2.2. Realizacija planiranog u 2012. godini

U ukupnom energetske potencijalu naše zemlje uglj zauzima veoma značajan udio, u Federaciji Bosne i Hercegovine proizvodnja uglja je osnova za proizvodnju električne energije.

Eksploatacione rezerve lignita i mrkog uglja u Federaciji BiH iznose oko 1,37 milijardi tona što je nezamjenljiv energetske potencijal. Dio godišnje proizvodnje, u iznosu 82%, prodaje se JP "Elektroprivreda BiH"d.d. za potrebe termoelektrana u Tuzli i Kaknju.

Preostale količine godišnje iskopanog uglja se prodaju industriji i ostalim potrošačima u iznosu 16%, a u susjedne države izvozi se oko 2%.

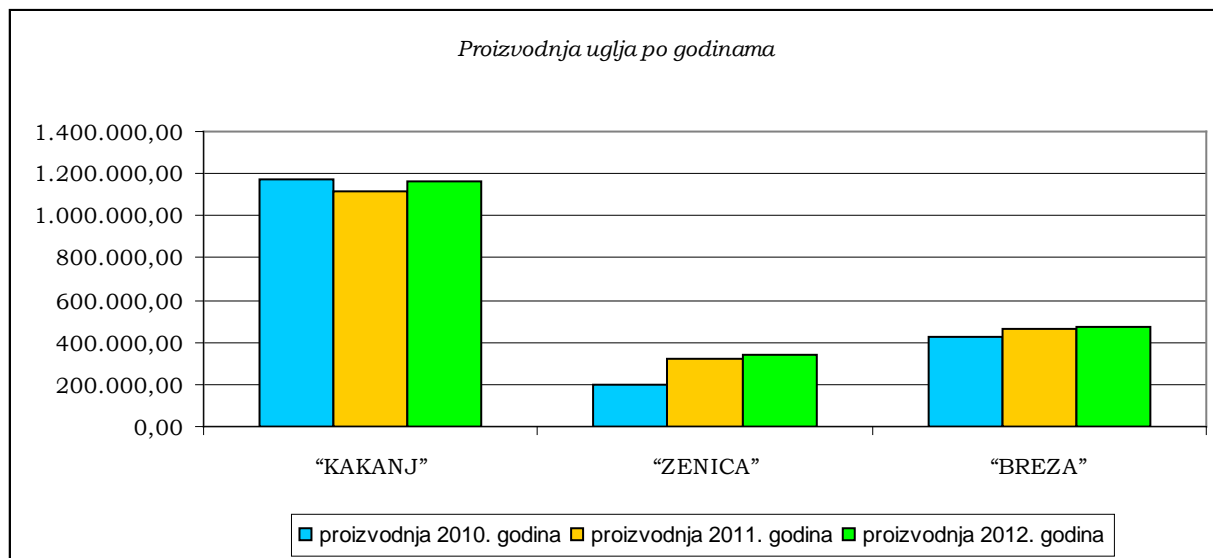
Ukupno planirana proizvodnja uglja u 2013. godini u rudnicima na području Federacije BiH iznosi 7.217.981 tona, i u odnosu na plan iz 2012. godine niže je za 191.519 tona.

Planirana proizvodnja uglja na području Kantona u 2013. godini iznosi 2.056.000,0 tona. Ostvarena proizvodnja u 2012. godini je iznosila 1.973.530,0 tona rovnog uglja, što znači da je manja za 82.470,0 tona rovnog uglja.

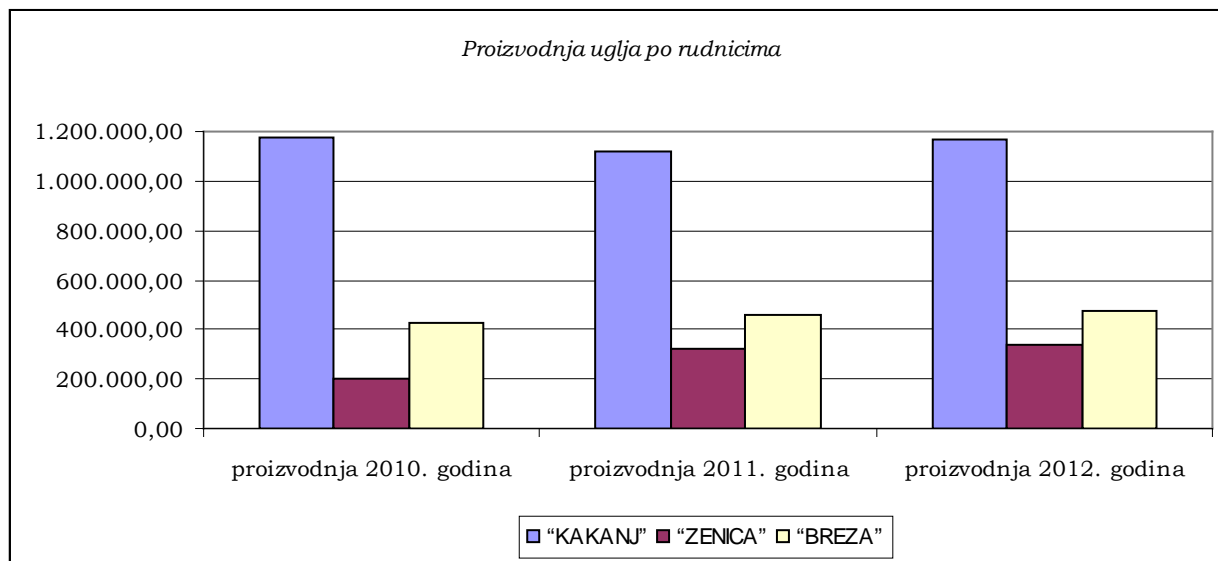
Tabela 2.2.1. Upoređivanje proizvodnje uglja [t]

rudnik mrkog uglja	proizvodnja 2010. godina	proizvodnja 2011. godina	proizvodnja 2012. godina
"KAKANJ"	1.173.893,0	1.117.943,0	1.163.977,0
"ZENICA"	198.167,0	318.775,5	337.214,4
"BREZA"	429.213,0	462.903,0	472.338,8
UKUPNO	1.801.273,0	1.899.621,5	1.973.530,0

Dijagram 2.1. Proizvodnja uglja po godinama

Dijagram 2.2. Proizvodnja uglja po rudnicima

Zakon o konsolidaciji rudnika uglja u Federaciji Bosne i Hercegovine prema obračunatim, a neuplaćenim javnim prihodima u periodu od 2009. do 2015. godine objavljen je u „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“, broj:81/08 od 22.12.2008.godine. Shodno Zakonu, finansijska konsolidacija obuhvata dug rudnika uglja u Federaciji po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti i poreza na plaću na dan 31.12.2007. godine.

Tabela 2.2.3. pregled stanja obaveza na dan 31.12.2007. godine

Rudnik mrkog uglja	Obaveze za PIO [KM]	Obaveze za zdravstvo [KM]	Obaveze za nezaposlene [KM]	Porez na plaću [KM]	Ukupno [KM]
„KAKANJ“d.o.o. KAKANJ	5.828.476	7.234.712	3.221.114	3.453.304	19.737.606
„ZENICA“d.o.o. ZENICA	19.393.533	11.420.838	2.685.739	5.557.909	39.058.019
„BREZA“d.o.o. BREZA	13.239.092	7.972.723	1.422.621	1.849.179	24.483.615
ukupno	38.461.101	26.628.273	7.329.474	10.860.392	83.279.240

Finansijska sredstva za namjene konsolidacije obaveza za zdravstvo i obaveza za nezaposlene obezbjeđuje Kanton u periodu od 2009. do 2015. godine i za sva tri rudnika mrkog uglja na području Zeničko-dobojskog kantona **na dan 31.12.2007. godine iznose 33.957.747 konvertibilnih maraka.**

Tabela 2.3. Pregled stanja obaveza za 2008. godinu

Rudnik mrkog uglja	Obaveze za PIO [KM]	Obaveze za zdravstvo [KM]	Obaveze za nezaposlene [KM]	Porez na plaću [KM]	Ukupno [KM]
„KAKANJ“d.o.o. KAKANJ	7.285.092	4.500.696	661.872	900.144	13.347.804
„ZENICA“d.o.o. ZENICA	4.578.228	2.859.959	391.170	531.991	8.370.348
„BREZA“d.o.o. BREZA					5.400.000
ukupno		7.360.655	1.053.042		27.118.152

NAPOMENA: Tabela prikaz stanja obaveza za 2008. godinu objavljen je u „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“ na isti ovaj način, tj. bez posebno izdvojenih doprinosa i obaveza za RMU „BREZA“d.o.o. Breza.

Bez obaveza Rudnika „Breza“d.o.o. Breza, obaveze po osnovu doprinosa za zdravstvo i obaveza za nezaposlene shodno Zakonu o konsolidaciji rudnika uglja u Federaciji Bosne i Hercegovine prema obračunatim, a neuplaćenim javnim prihodima u periodu od 2009. do 2015. godine („Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“, broj:81/08 od 22.12.2008.godine) iznose 42.371.444 konvertibilnih maraka.

U toku 2009. godine počela je realizacija Zakona o konsolidaciji rudnika uglja u Federaciji i shodno **Rješenju o raspodjeli sredstava Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, tekući grantovi, izvršena je uplata sredstava u cjelokupnom planiranom iznosu za 2009. godinu, i to:**

rudnik mrkog uglja	penzijsko-invalidsko osiguranje [KM]	porez na plaću [KM]	UKUPNO
„Kakanj“ d.o.o.Kakanj	1.372.176,00	666.952,00	2.039.128,00
„Zenica“ d.o.o. Zenica	4.116.528,00	1.026.080,00	5.142.608,00
„Breza“ d.o.o Breza	2.744.352,00	359.128,00	3.103.480,00
UKUPNO	8.233.056,00	2.052.160,00	10.285.216,00

U toku 2010. godine uplaćeni su isti iznosi kao i u 2009. godini.

To znači da je do kraja 2010. godine od strane Federalnog Ministarstva za energetiku, industriju i rudarstvo uplaćeno ukupno sredstava.

<i>rudnik mrkog uglja</i>	<i>penzijsko-invalidsko osiguranje [KM]</i>	<i>porez na plaću [KM]</i>	<i>UKUPNO</i>
<i>„Kakanj“ d.o.o. Kakanj</i>	<i>2.744.352,0</i>	<i>1.333.904,0</i>	<i>4.078.256,0</i>
<i>„Zenica“ d.o.o. Zenica</i>	<i>8.233.056,0</i>	<i>2.052.160,0</i>	<i>10.285.216,0</i>
<i>„Breza“ d.o.o. Breza</i>	<i>5.488.704,0</i>	<i>718.256,0</i>	<i>6.206.960,0</i>
<i>UKUPNO</i>	<i>16.466.112,0</i>	<i>4.104.320,0</i>	<i>20.570.432,0</i>

Federalno ministarstvo finansija nastavilo je i u 2011. godini sa isplatama shodno Zakonu o konsolidaciji rudnika i u sljedećim tabelama prikazana je isplata u toku 2011. godine.

2.3. Plan potreba u 2013. godini

Pored primarne obaveze - zadovoljenje potreba tržišta za ovim energentom, za 2013. godinu, kontinuirano se čine naponi u cilju kvalitetnijeg rada rudnika.

Bilansom planirane raspoložive količine uglja obezbjeđuju stabilno snabdjevanje ugljem svih planiranih potrošača u ovoj godini.

3. NAFTNI DERIVATI

3.1. Pokazatelji za 2012. godinu na području Federacije BiH

Bilans potreba Federacije Bosne i Hercegovine za naftnim derivatima u 2013. godini planiran je na temelju analize realizacije energetske bilansa prethodnih godina, te analitičkog razmatranja podataka dostavljenih od strane prometnika naftnim derivatima, a sa sjedištem u Federaciji BiH.

Podaci se odnose na uvezene, odnosno, potrošene količine naftnih derivata za prvih jedanaest mjeseci prethodne godine, sa procjenom za posljednji mjesec, i procjene potreba za 2013. godinu, što podrazumjeva plan nabavke i ostvarenja dobavljača naftnih derivata.

Podatak godišnjeg izvršenja realizacija uvoza u 2012. godini na području Federacije od 900.909,0 [t], istovremeno ukazuje da je posvećena veća pažnja kontroli uvoza naftnih derivata na graničnim prijelazima Federacije Bosne i Hercegovine.

Pored zabilježenih pozitivnih pomaka u podizanju kvaliteta naftnih derivata ipak su neophodne stalne kontrole da bi se održao rastući trend.

Na području Zeničko-dobojskog kantona najveći uvoznik i distributer nafte i naftnih derivata je "Hifa-oil"d.o.o. Tešanj.

Izračunato je da bi potrebe Federacije BiH za naftnim derivatima u 2013. godini trebale biti u okviru 920.000 tona. Od ovog iznosa, količine koje bi se uvezle iznose 620.000 tona, a razlika u iznosu od 300.000 tona će se nabaviti međuentitetskom razmjenom, odnosno, nabavkom iz rafinerije Bosanski Brod.

Prethodnih godina naftni derivati proizvedeni u Rafineriji Brod nisu zadovoljavali uslove propisane standardima o kvaliteti naftnih derivata, te je njihova upotreba bila znatno ograničena. Međutim, pored pozitivnih pomaka koji su zabilježeni u poboljšanju kvaliteta naftnih derivata i dalje je potrebno, čestim kontrolama, održati ovaj, rastući, trend nabavke naftnih derivata porijeklom iz Rafinerije Brod.

Kako postojeći zakonski okvir ne obavezuje prometnike naftnim derivatima na detaljnije izvještavanje o mjestu nabavke naftnih derivata tako ne postoje ni tačni podaci o ukupno nabavljenim količinama derivata proizvedenim u Rafineriji Brod.

Posljedica ovakve situacije je nepostojanje realne osnove za eventualno razgraničenje planskog uvoza naftnih derivata od planske nabavke na teritoriji BiH, kao i nemogućnost sagledavanja posljedica ovakve situacije na budžet Federacije BiH/ odnosa koeficijenta raspodjele prihoda sa jedinstvenog računa Uprave za indirektno oporezivanje.

Shodno raspoloživim podacima, Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine nam je dostavila Informaciju o uvozu nafte i naftnih derivata (roba iz tarifnog broja 2710) po općinama Kantona, baziranih prema sjedištu obveznika indirektnih poreza upisanih u jedinstveni registar obveznika indirektnih poreza u vremenskom periodu od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine (Tabela 3.1.1.)

3.3. Plan potreba u 2013. godini na području Federacije BiH

Započete aktivnosti na uspostavi sistemskog rješavanja unutrašnjih rezervi naftnih derivata formiranjem društva „Terminali Federacije BiH” (faktora stabilnosti snabdjevanja), posebno u dijelu koji se odnosi na rekonstrukciju i saniranje terminalnog prostora, imaju prioritet i trebalo bi ih okončati tokom ove godine.

Aktuelna zbivanja u širem okruženju, povećana disciplina poslovanja ukazuju na neophodnost određenja politike obaveznih i operativnih rezervi. U tom pravcu radi se na donošenju Zakona o naftnim derivatima Federacije BiH.

Instrumentom propisivanja obaveznih rezervi naftnih derivata utvrditi će se lista najvećih uvoznika po podacima iz prethodne godine koji se obavezuju da u svojim ili zakupljenim rezervoarima na teritoriji Federacije BiH drže minimalne rezerve naftnih derivata u količini od 10% od ukupne količine koju su uvezli prethodne godine. Pod pojmom “veliki kupac”, u našim okolnostima, smatraju se uvoznici koji su u 2009. godini uvezli najmanje 10.000 tona naftnih derivata.

Tabela 3.1.2. Potrošnja derivata nafte u Federaciji BiH u 2012. godini i planirana potrošnja u 2013. godini

DERIVATI NAFTE	PLAN 2013. GODINE	REALIZACIJA 2012. GODINE	PLAN 2013. REAL. 2012.
A. PROIZVODNJA	0	0	
B. REALIZACIJA	920.000	900.909	
B.1. UVOZ-IZVOZ	620.000	603.909	1,03
Gorivo za Otto-motore i mlazne motore	138.100	125.139	1,10
Gorivo za Diesel motore	385.510	388.833	0,99
LUEL	31.540	31.413	1,00
Ostala loživa ulja	9.850	9.039	1,09
Teški derivati	19.000	13.166	1,44
Specijalni proizvodi	35.000	36.319	0,96
B.2. MEĐUENTITETSKA TRGOVINA	300.000	297.000	1,01
Nabavka iz Rafinerije Bosanski Brod	300.000	297.000	
C. POTROŠNJA	920.000	901.907	1,02
<i>Direktni potrošači</i>	109.282	95.602	1,14
Rudnici uglja i ostali ind. objekti	105.000	91.918	1,14
Termoelektrane	4.282	3.684	1,16
DISTRIBUCIJA	810.718	806.305	1,01
SKLADIŠTA	0	0	

Izvor: Federalno Ministarstvo energije rudarstva i industrije (FMERI)

**Tabela 3.1.1. Pregled uvoza prema opštem trgovinskom sistemu roba iz TB 2710 CTBIH
Prema tarifnim oznakama i općinama Zeničko-dobojskog kantona u 2012. godini**

Tabela 3.1.1.

Tarifna oznaka	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	Ukupno [kg]
27101221000				23.860,4		36.044,00		5.920,0		59.904,4
27101225000				8,5						5.928
27101231000				18.860,0						18.860,0
27101245000				23.226.710,0						23.226.710,0
27101249000				223.377,0						223.377,0
27101921000				17.409,0						17.409,0
27101929000				20,0				966,0		986,0
27101943000				77.451.899,0				3.483.733,0		80.935.632,0
27101943100				48.585,0						48.585,0
27101947000				4.229.459,0						4.229.459,0
27101947100				961.342,0						961.342,0
27101948000				15.331,0						15.331,0
27101948100				6.458.487,0						6.458.487,0
27101962000				26.260,0						26.260,0
27101964000				9.640.820,0						9.640.820,0
27101981000		4.206,9		477.634,2		61.067,77	347,60	139.829,5	3.960,7	687.046,7
27101983000		52,6		168.531,5		59.675,83		122.498,5	7.074,0	357.832,5
27101985000						950,25		200,0		1.150,2
27101987000				57.895,1		41.322,73		57.465,8	1.440,0	158.123,5
27101991000				13.265,3		1.281,14		35.924,8		50.4714,3
27101993000				182,0				1.200,0		1.382,0
27101999000	207,0		5,5	78.527,9	90,0	24.362,75		68.220,8	26.593,7	198.007,7
27109900000								1.820,0		1.820,0
UKUPNO [kg]	207,0	4.259,5	5,5	123.137.464,1	90,0	224.704,47	347,60	3.917.778,5	39.068,4	127.323.925,2

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

TB 2710 (Tarifni broj 2710) – tarifni broj/oznaka 2710 Carinske tarife Bosne i Hercegovine označava naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala, osim sirovih; proizvodi nespomenuti, niti uključeni na drugom mjestu, što sadrže 70% ili više masenog udjela naftnih ulja ili ulja dobivenih od bitumenskih minerala koji čine osnovne sastojke tih proizvoda; otpadna ulja

4. PRIRODNI GAS

4.1. Pokazatelji za 2012. godinu i plan za 2013. godinu

U Tabeli 4.1. dat je pregled planiranih/uvezenih količina prirodnog gasa po potrošačima u Kantonu u 2012. godini i plan potreba za 2013. godinu.

Tabela 4.1. Prirodni gas

Prirodni gas	2012. godina			2013. godina	
	Plan [10 ³ Sm ³]	Realizacija [10 ³ Sm ³]	Realiz. `12. Plan `12.	Plan [10 ³ Sm ³]	Plan `13. Real. `12.
Ukupno	63.812	59.462	0,931	60.998	1,025

Izvor: Federalno Ministarstvo za energiju, rudarstvo i industriju (FMERI)

Napomena: mjerna jedinica [Sm³] - standardni metar kubni označava zapreminu od jednog metra kubnog pri temperaturi od 15 °C i pritisku od 1.013,25 [mbar].

Upoređivanjem realizacije uvoza gasa u 2012. godini i plana uvoza u 2013. godini vidi se da je planirana potrošnja prirodnog gasa iskazana u neznatno većoj mjeri.

4.2. Realizacija planiranog u 2012. godini

Ukupno količine uvezenog prirodnog gasa u Federaciji BiH, u 2012. godini, iznose 198.745 x 10³Sm³. Od toga, u Zeničko-dobojskom kantonu, ostvarena je potrošnja prirodnog gasa u ukupnoj količini 59.462 x 10³Sm³.

Bitno je napomenuti da u Bosni i Hercegovini, a time ni na području Zeničko-dobojskog kantona, nema proizvodnje prirodnog gasa i sva snabdjevanja zasnovana su na uvozu, i to od jednog snabdjevača /GAZ –Export iz Ruske Federacije/, a transport vrše MOL i NIS-GAS.

Tabela 4.2. Struktura potrošnje prirodnog gasa u 2012. godini

Direktni potrošač	Plan 2012. godina [x10 ³ Sm ³]	Realizacija 2012. godina [x10 ³ Sm ³]	Odnos Realizacija `12. Plan `12.
“Arcelor Mittal” d.d. Zenica	54.000	51.890	0,960
Tvornica cementa “Kakanj” d.d. Kakanj	712	503	0,706
“CIMOS” d.d. Zenica	600	311	0,518
“IGM” d.d. Visoko	2.790	556	0,199
Ukupno potrošači	58.102	53.260	0,916
Distributer “Visokogas” d.d. Visoko	5.710	6.202	1,086
Ukupno	63.812	59.462	0,931

Izvor: Federalno Ministarstvo za energiju, rudarstvo i industriju (FMERI)

4. 3. Plan potreba u 2013. godini

Na osnovu iskazanih potreba potrošača, u Kantonu potrebno je u 2013. godini obezbijediti oko 60.998 [1000 Sm³] prirodnog gasa.

Tabela 4.3. Plan potreba potrošača prirodnog gasa za 2012. godinu

Direktni potrošač	Plan 2013. godina [10 ³ Sm ³]	Realizacija 2012. godina [10 ³ Sm ³]	Odnos Plan`13. Realizacija`12.
“Arcelor Mittal” d.d. Zenica	52.986	51.890	1,021
Tvornica cementa “Kakanj” d.d. Kakanj	712	503	1,415
“CIMOS” d.d. Zenica	600	311	1,929
“IGM” d.d. Visoko	990	556	1,780
Ukupno potrošači	55.288	53.260	1,038
Distributer “Visokogas” d.d. Visoko	5.710	6.202	0,920
UKUPNO	60.998	59.462	1,025

Izvor: Federalno Ministarstvo za energiju, rudarstvo i industriju (FMERI)

Plan uvoza za 2013. godinu urađen je na osnovu iskazanih potreba potrošača i distributera.

Svi direktni potrošači su planirali povećanu potrošnju gasa u 2013. godini, dok je distributer „Visokogas“ planirao manju potrošnju u 2013. godini u odnosu na prethodnu godinu.

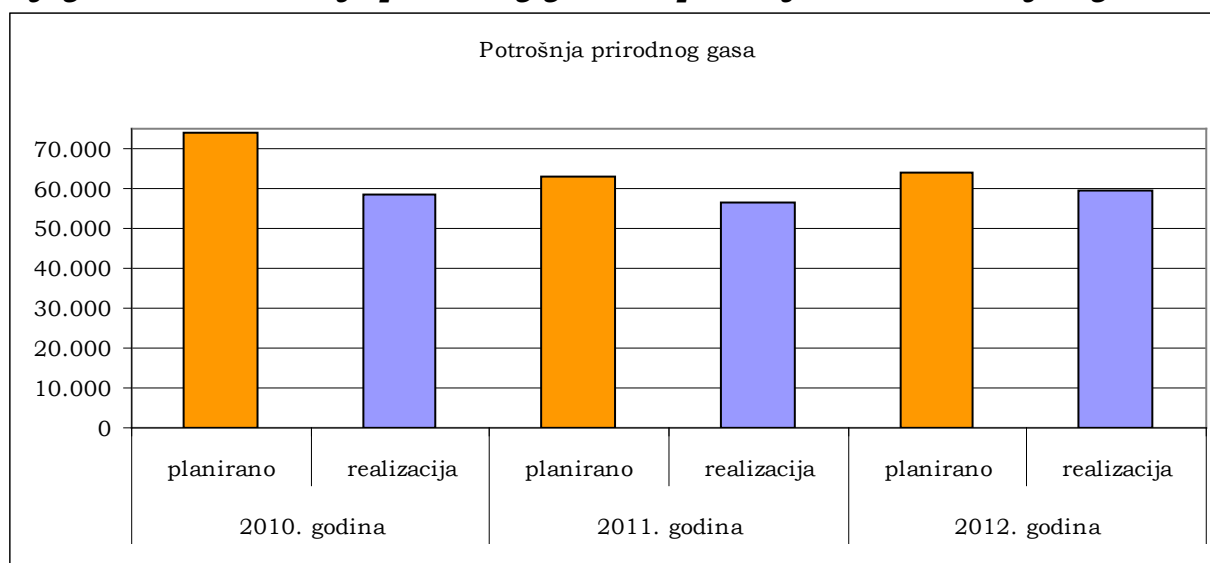
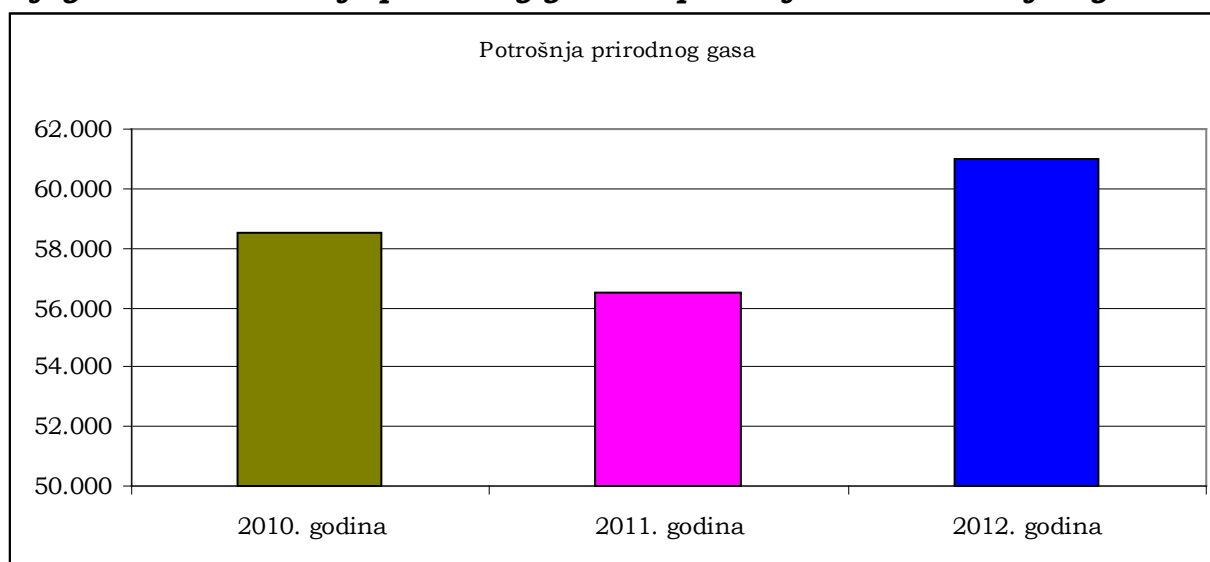
4.3.1. Poređenje potrošnje prirodnog gasa po godinama /izražene u [1000 Sm³]/

	potrošnja 2010. godina	potrošnja 2011. godina	potrošnja 2012. godina
<i>prirodni gas</i>	58.492	56.495	60.998

4.3.2. poređenje planiranih i realizovanih količina prirodnog gasa po godinama

/izražene u [1000 Sm³]/

	2010. godina		2011. godina		2012. godina	
	planirano	realizacija	planirano	realizacija	planirano	realizacija
<i>prirodni gas</i>	73.980	58.492	62.888	56.495	63.812	59.462

Dijagram 4.1. Potrošnja prirodnog gasa na području Zeničko-dobojskog kantona**Dijagram 4.2. Potrošnja prirodnog gasa na području Zeničko-dobojskog kantona**

Osnovne pretpostavke za realizaciju planiranog su, prvenstveno uspješni završetak pregovora o dugu prema isporučiocu iz Ruske Federacije, za isporučeni gas u periodu 1991-1995.godina, koji iznosi 104,81 mil.USD (5\$ na svakih 1.000 Sm³ prirodnog gasa isporučenih u BiH).

Početak 2009. godine i obustava isporuke gasa prema zemljama Evrope, među kojima je i Bosna i Hercegovina, najslikovitije prikazuju našu zavisnost od ovog energenta.

Potpisani ugovori o transportu gasa sa ino-transporterima (MOL Mađarska, NIS-GAS Srbija), kontinuirano praćenje uvoznih količina, kvaliteta, transporta i potrošnje, jesu bitan dio plana.

Posebno je bitno napomenuti da u Bosni i Hercegovini, a time ni na području Zeničko-dobojskog kantona,

- nema proizvodnje prirodnog gasa,
- sva snabdjevanja zasnovana su na uvozu,
- sav uvoz je od jednog snabdjevača,
- ne postoje vlastita skladišta,
- ne postoje iznajmljena skladišta.

5. REKAPITULACIJA

Osnovni pokazatelji, prikazani u Informaciji, što predstavljaju potrošnju energije i energenata na području Zeničko-dobojskog kantona u 2012. godini u odnosu na planirane energetske potrebe u 2013. godini su sljedeći:

Tabela 5.1. Pregled potrošnje i plan potrošnje

	Realizacija 2011. godina	Realizacija 2012. godina	Odnos <u>Real. '12.</u> Real. '11.	Plan 2013. godina	Odnos <u>Plan '13.</u> Real. '12.
ele. energija proizvodnja	2.304,7 [GWh]	2.634,72 [GWh]	1,143	2.537,33 [GWh]	0,963
ele. energija potrošnja	677,294 [GWh]	688,329 [GWh]	1,016	721,101 [GWh]	1,047
ugalj	1.899.621,5 [t]	1.973.530,0 [t]	1,038	2.056.000,0 [t]	1,041
prirodni gas	56.495 x 10³Sm³	59.462 x 10³Sm³	1,052	60.998 x 10³Sm³	1,025

Izvor: "Elektrodistribucija Zenica" Zenica, rudnici uglja na području Kantona, Federalno Ministarstvo energije, rudarstva i industrije (FMERI),